

Комисия за регулиране на съобщенията
Вх. № 01-04-52
Дата: 14.03.2012

ДО
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА

1000 София,
ул. „Гурко“ № 6

На вниманието на д-р Веселин Божков - Председател

Относно: Обществено обсъждане на документ: "Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство"

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с обществено обсъждане на документ: "Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство" (Методология) представяме на Вашето внимание позицията на БТК, както следва:

I. Общи бележки

В рамките на проведенния първи кръг от пазарни анализи КРС наложи на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари¹ задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство при спазване на определени изисквания². Задължението следваше да бъде въведено съобразно форма и методология, определена от КРС след провеждане на консултации – процедура, която бе стартирана в края на 2009 г.³, но не беше довършена.

Прави впечатление, че за разлика от Анализите, в които се застъпва позицията, че разделно счетоводство се въвежда за дейностите на предприятието, то в представената Методология се изключва въвеждане на разделно счетоводство за двете големи предприятия предоставящи мобилни услуги, за услуги на фиксираните гласови пазари. Противно на това се въвежда разделно счетоводство за дейности в мобилната мрежа на БТК, като в анализа на пазара на терминиране в мобилни мрежи, такова задължение не е наложено.

Отчитането на това обстоятелство при дефиниране на приложното поле на Методологията, както и изминалият период от време от 2009 г. до сега, е от

¹ Упоменати в т.3 (стр. 4) от Методологията

² Съобразно Анекси за съдържанието на специфичните задължения за въвеждане на и прилагане на разделно, приложения към Решение № 236 и № 237 от 17.03.2009 г. на КРС.

³ В съответствие с определеното при първи кръг на пазарните анализи на съответните пазари, КРС предприе действия по детайлизиране на задължението за разделно счетоводство. С Решение № 1252 от 12.10.2009 г. КРС изиска информация от предприятията, необходима за изготвянето на изискванията за формата и методологията за въвеждане на разделно счетоводство.

съществено значение за определяне на принципите на разделното счетоводство и формата на отчетите. Първо, защото изминалият период се припокрива с периода на действие на други наложени специфични задължения, които са прилагани без задължението за разделно счетоводство. Второ, вече е в ход и процедурата по извършване на втори кръг пазарни анализи, поради което следва да бъдат отчетени не само залегалите констатации в тези анализи, а и променената регулаторна среда. В тази връзка следва да се имат предвид и настъпилите промени в приложимите регулаторни подходи по отношение на определени специфични задължения на Общностно равнище, които индиректно биха оказали влияние върху приложното поле и съдържанието на Методологията.

II. Бележки по съдържанието на Методология

Моля да имате предвид, че посочените по-долу бележки и коментари отразяват нашата интерпретация на изложеното в Методологията. Считаме, че наличието на неясни текстове, включително липсата на консистентност в използваната терминология пречат за правилното възприемане на Методологията и съответно изготвянето на адекватно становище.

1. Съгласно изложеното в т. 1 от Методологията (стр. 4), този документ ще определи принципите, правилата и методите за разделяне на данните при въвеждането на разделно счетоводство от задължените предприятия. В резултат от прилагането на последните, предприятията ще трябва да представят финансовата информация в изискваните от регулаторните отчети форма и съдържание.

В рамките на предварителните консултации по Методологията (писмо Ваш изх. № 04-04-380/21.11.2011 г.) БТК изрази мнение, че така дефинирания обхват е коректно определен, но в същото време изложеното в него необосновано разширява както целите, които КРС ще преследва чрез разделното счетоводство, така и имащите отношение дейности към модела на счетоводство. Като основен аргумент в тази посока бе посочено размиването на обхвата на задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство и неправилното му разглеждане в съвкупност със задължението за прилагане на система/модел за разпределение на разходите.

Видно от представената за обществено обсъждане Методология, КРС частично е възприела позицията на БТК, а именно че прилагането на задължението за разделно счетоводство има за цел да осигури ефективно прилагане на задължението за равнопоставеност и преодоляване на възможностите за крос-субсидиране и съответно е внесла промени в тази посока.

В същото време ще отбележим, че макар и прецизирана, настоящата редакция на т. 2 от Методологията също предполага извода, че директно следствие от прилагането на разделно счетоводство е получаване на калкулации за себестойността на всеки вид услуга, които съответно да бъдат представени в регулаторните отчети. Както бе отбелязано по-горе, разделното счетоводство въвежда правила за събиране и отнасяне на финансовата информация по определени дейности за регулаторни цели. Систематизирането на счетоводната информация по определен начин осигурява възможност за установяване на практики по крос субсидиране. Въвеждането на разделното счетоводство само по себе си няма за следствие получаване на калкулации за себестойността на всеки един вид услуга. Извличането на информация за себестойността на единица услуга е пряко обвързано със задължението за прилагане на разходоориентирани цени, във връзка с изпълнението на което се прилагат различни регулаторни подходи, например прилагане на система за разходите от страна на задълженото предприятие или прилагането на цени, определени на базата на разработен от КРС модел (BULRIC).

В тази връзка считаме, че с оглед избягване на възможностите за противоречиво тълкуване относно приложното поле на Методологията е необходимо четвърти параграф на т. 2 (стр. 7) от документа да бъде прецизиран, както следва:

“Методологията е съвкупност от последователни действия за прилагане на принципи, правила и методи за разделяне на данните от историческото счетоводство (разходите, приходите активите и пасивите), които съответно да бъдат представени в определената форма на регулаторни отчети”.

2. Считаме, че заложените в Методологията срокове за въвеждане и прилагане на разделното счетоводство са недостатъчни и не са съобразени с естеството на процесите, осъществявани от страна на предприятията.

2.1. Доколкото по своята същност разделното счетоводство се изразява във въвеждането на набор от правила за събиране на финансовата информация и представянето ѝ впоследствие по определен начин за целите на регулирането, следва да бъде отчетена необходимостта от извършването на модификации в подържаните от предприятията счетоводни системи. Отчитайки мащабите на дейността, която предприятията със задължение за въвеждане на разделно счетоводство развиват, е оправдано определянето на по-продължителен период от време за въвеждане на необходимите модификации във вътрешните системи и свързаните с това процеси. На мнение сме, че сроковете за представяне на регулаторните отчети следва да се разграничат от момента на имплементиране на упоменатите в Методологията правила, принципи и методи и в този смисъл считаме за нереално изискването за имплементиране на Методологията и предоставяне на регулаторните отчети за 2011 г. в предвидения от КРС шестмесечен срок от *“окончателното произнасяне на КРС по настоящия документ”*. На мнение сме, че пълен годишен регулаторен отчет може да бъде изготвен за годината следваща годината на имплементиране на Методологията. В тази връзка т.13 от Раздел VII следва да отпадне.

Във връзка с гореизложеното предлагаме срокът за предоставянето на първите регулаторните отчети да се разграничи от момента на имплементиране на правилата за разделяне на счетоводната информация за разходите, активите, пасивите и приходите, като бъде предвиден адекватен срок за тяхното изготвяне.

В този смисъл е необходимо т. 12 от Раздел VII да се прецизира, като срокът за предоставяне на исканата информация се обвърже със заверката на финансов отчет от независим одитор, както следва:

“12. Задължените предприятия следва да предоставят на КРС на хартиен и електронен носител регулаторните отчети по т.5., както и придружаващите ги обяснения и документи, съобразно т.14., в срок не по-късно от три месеца след заверяването на годишния финансов отчет от независим одитор.”

2.2. Бихме искали също да коментираме и предвидените от КРС срокове за изготвяне на становища и издаването на указания за съответствието на отчетите с окончателно приетата от КРС Методология и сроковете за задължените предприятия за публикуване на страницата си на регулаторните отчети, спрямо които също са направени промени след предварителните консултации.

Според документа, обект на предварителните консултации, регулаторните отчети следваше да се представят в КРС най-малко две седмици преди публикуването им в интернет. В рамките на тези две седмици бе предвидено КРС да изготвя и предоставя на задължените предприятия писменото си становище. Проектът предвиждаше публикуване на становището заедно с регулаторните отчети.

От документа, предмет на настоящите консултации се вижда, че КРС е направила промени в предложената процедура. КРС е оттеглила изискването спрямо задължените предприятия за предоставяне на одиторски доклад, с което изразяваме принципното си съгласие. На мнение сме обаче, че в настоящата си редакция на процедурата внася противоречие с заложените в Анексите принципни положения относно обхвата и същността на задължението за водене на разделно счетоводство.

Съгласно т. 15 от Методологията в срок от пет месеца от предоставянето на регулаторните отчети и придружаващите ги обяснения и документи, КРС изготвя становища и при необходимост дава указания за съответствието на отчетите с Методологията. Според т.16 от документа задълженото предприятие следва да публикува регулаторния отчет в срок до две седмици от внасянето му в КРС, а в случаите на изменение, в срок до две седмици от изменението.

Видно от представените условия, от една страна предприятието е длъжно да публикува регулаторните си отчети преди да изчака произнасянето на КРС, а от друга, е необходимо да съобрази евентуално дадените указания и отново да публикува вече променения отчет. Ако се позовем на изложеното в Анексите за съдържанието на специфичните задължения за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство, приложения към Решения № 236 и №237 от 17.03.2009 г. на КРС (Анексите), косвено можем да направим извод за обхвата и съдържанието на писменото становище, а именно оценка за съответствието между регулаторните и финансовите отчети, включително оценка за прилагането на принципа за причинно-следствена връзка при отнасяне на счетоводните данни по бизнес единици. В тази връзка, изискването за публикуване на регулаторните отчети преди произнасянето на КРС противоречи на целите на наложената мярка. На практика резултатът от тази процедура е противоречив, тъй като макар и публикувани на интернет страниците на задължените предприятия, позоваването към тези регулаторни отчети може да стане едва след изтичането на петмесечния срок.

Предвид посоченото считаме, че т. 16 от Методологията следва да приеме следната редакция:

"16. Задължените предприятия следва да публикуват на интернет страниците си, регулаторните отчети, при спазване на изискванията за опазване на търговска тайна, в срок до две седмици след получаване на писмено становище от КРС."

2.3. На следващо място следва да бъдат отчетени направените концептуални изменения в Методологията след проведените предварителни консултации. В представения за обществено обсъждане документ се прави уточнението (стр. 21), че разписаните методи за разпределение на разходите са *"примерни възможни методи"*, *"без претенции за изчерпателност"*. Така на практика КРС допуска прилагането на допълнителни методи, *"когато са мотивирани и обосновани предложени"* без обаче да е предвидена процедура, при условията на която ще могат да се правят тези промени и съответно не става ясно как времеви интервал, в който ще се вмести тази процедура кореспондира с общия шестмесечен срок за имплементиране на правилата, принципите и методите за разпределяне на разходите.

3. Както бе посочено по-горе, с тази Методология се цели да се разпишат приложимите правила, принципи и методи за разделяне на счетоводната информацията, които следва да се съблюдават с оглед ефективното въвеждане и прилагане на задължението за разделно счетоводство. Ето защо считаме, че приложното поле на т. 4 от Раздел VII следва да се ограничи единствено до задължението за въвеждане на изискванията за разделяне на счетоводната информация. В тази връзка предлагаме от текста на т. 4 от Раздел VII думата *"изготвят"* да отпадне.

4. Ако следваме изложеното в Методологията, БТК следва да предостави информация във връзка с дейности, осъществявани на пазари, на които компанията има наложени задължения. Въпреки това в списъците на услугите, за които се изисква предоставяне на регулаторни отчети от БТК попадат и нерегулирани услуги, като ADSL на дребно, комутируем достъп до Интернет, линии под наем извън минималния пакет и т. н., с което необосновано се разширява задължението за въвеждане на разделно счетоводство. В същото време подаването на регулаторни отчети от страна на предприятията, осъществяващи мобилна дейност е сведено единствено до регулираните услуги. Считаме, че прилагането на асиметричен подход е необосновано и съответно списъците с услуги, за които се изисква предоставянето

на регулаторни отчети от страна на БТК следва да прецизирани, като техният обхват бъде ограничен до ниво регулирани услуги.

5. Оценяваме усилията на КРС да разпише максимално изчерпателно услугите, за които следва да се предоставят регулаторни отчети, но считаме, че все още са налице някои неточности. За да илюстрираме това ще реферираме към т.1.2. от Списъка на услугите, предоставяни от мобилна дейност, за които БТК, КБМ и М-тел следва да предоставят регулаторни отчети. Съгласно цитираната точка предприятията трябва да изготвят отчет за услугата "терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат". Сама по себе си тази формулировка е в противоречие с основни принципи в регулирането. Допускаме, че дефинирането ѝ е свързано с обстоятелството, че мобилните оператори използват мрежите си за предоставяне и на фиксирана услуга. Следва да се има предвид обаче, че от регулаторна гледна точка се прави разлика между терминиране към мобилен и към фиксиран абонат, тъй като тези две услуги се асоциират с осъществяването на различен тип дейност – мобилна и фиксирана. Така, макар и използвайки мобилните си мрежи за предоставяне на фиксирана услуга, тези предприятия попадат сред адресатите на Решение №237 от 17.03.2009 г. на КРС, във връзка с осъществяваната от тях фиксирана дейност. Ето защо не считаме за уместно в списъка на услугите, предоставяни от мобилна дейност да фигурират такива, които безспорно са свързани с осъществяването на фиксирана дейност. Това е и в противоречие с целите, които се поставят с въвеждането и прилагането на разделното счетоводство. Конкретно цитираната услуга би следвало да е част от **списък с услуги, предоставяни от фиксирана дейност, за които задължените предприятия** трябва да представят регулаторни отчети.

Доколкото една от целите на разделното счетоводство е да се осигури разделяне на счетоводната информация по начин, който да преустанови практиките по крос субсидиране, КРС следва да преразгледа структурата и съдържанието на списъци от Приложение №2 към Методологията. За целта е необходимо преди всичко да бъдат ревизирани дефинициите на бизнес единиците, като те бъдат ориентирани към типа на осъществяваната дейност, а не типа на мрежата, чрез която се предоставят услугите. В светлината на развитието на технологиите и навлизането на конвергенцията, прилагането на такъв подход е оправдано, доколкото създава предпоставки за ефективно прилагане на задължението за разделно счетоводство. В същото време рефериранието към препоръка от 2005 г.⁴, без това да бъде пречупено през националните особености на пазара, провокирани преди всичко от технологичното развитие, би се имало точно обратния ефект.

Считаме също така за подходящо навсякъде в списъците с услуги от Приложение №2 да се направи референция към съответната форма на регулаторния отчет от Приложение №4, която следва да се представи от съответното задължено предприятие.

6. Не на последно място бихме искали да отбележим, че са налице редица неточности, както и конкретни липси в документа, които може да са причина за неправилното му възприемане и съответно за предоставянето на неточна и непълна оценка. Като примери за това ще посочим незавършено изречение в последния булет на стр. 8, както и липсата на стр. 22 от Методологията.

III. По формулираните въпроси в Проекта

По отношение на формулираните в рамките на Проекта конкретни въпроси, становище на БТК е като следва:

---

⁴ В Анексите към Решения №236 и №237 от 17.03.2009 г. на КРС се реферира към Препоръка на Европейската комисия от 19 септември 2005 г. относно разделното счетоводство и система за разпределение на разходите.

Въпрос 1: *Какво е вашето становище относно виждането на КРС на разпределение на разходите, приходите, активите и пасивите по гореизброените бизнес единици и по услугите за осъществяване на фиксираната и мобилна дейност, предоставяни на пазарите на едро и дребно? Моля, представете вашите тези, коментари забележки и мотивирани предложения относно виждането на КРС за разделяне на дейностите за целите на въвеждането и прилагането на задължението за разделно счетоводство (фигура 1).*

Относно предложеното разпределение на разходите считаме, че така предложените бизнес единици, не биха осигурили пълнота и съпоставимост на финансовата информация, тъй като основните критерии използвани при дефинирането им са предопределени от инженерните особености на фиксираните и мобилни мрежови архитектури.

При наличието на ясно очертана тенденция за засилено предлагане на конвергентни услуги не е ясно по какъв начин предприятията, предоставящи фиксирани гласови услуги посредством мобилни мрежи ще разпределят финансовата информация по съответните бизнес единици. В забележка към Приложение №1 от Методологията КРС е направила уточнението, че когато за предоставянето на фиксирани и мобилни услуги се използват едни и същи мрежови елементи, то в този случай е подходящо като база за разпределение да се използва съотношението на реализирания трафик от осъществяването съответно на мобилната и фиксирана услуга. В същото време в Приложение №2 към Методологията са представени списъци на услугите от обхвата на всяка една бизнес единица. От изложеното в тези списъци категорично може да бъде направен извода, че предложеният от КРС подход за разпределение на информацията, се определя най-вече от спецификите в мрежовите архитектури. На мнение сме, че този подход не би позволил детайлизиране на дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни услуги от страна на Мобилтел и Глобул, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Тук следва да бъде посочено, че съгласно предложената Методология КРС предвижда предоставяне на регулаторни отчети във връзка с осъществяваната дейност по предоставяне на фиксирани услуги⁵ единствено от страна на БТК (Приложение №2 към Методология) въпреки наличието на още две задължени предприятия, предоставящи фиксирани услуги. Според обхвата на наложените задължения с Решение № 236 от 17.03.2009 г. Мобилтел и Глобул следва да представят регулаторен отчет и за дейността „Предоставяне на фиксирани телефонни услуги“⁶. Предвид посоченото считаме, че не са налице основания да бъде изключено задължението на Мобилтел и Глобул за предоставяне на регулаторни отчети във връзка с осъществяването на дейност по предоставяне на фиксирани услуги. Всяко задължено предприятие следва да представя регулаторни отчети за услуги от обхвата на отделните бизнес единици, както задължението е дефинирано.

Въпрос 2: *Какво е вашето становище относно необходимостта от представяне на регулаторни отчети по услуги за всеки от дефинираните продуктови пазари в окончателно приетите от КРС анализи, като част от дефинираните бизнес единици на дейностите на предприятието. Моля, представете вашите тези, коментари и мотивирани предложения, при отчитане на формите на регулаторни отчети (Приложение 4 към настоящия документ).*

Мнението на БТК е изложено в рамките на становището по предходния въпрос.

---

⁵ В рамките на Методологията е използвана формулировката "услуги от предоставяне на фиксирана дейност".

⁶ Раздел А от Анекса за съдържанието на специфичните задължения за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство от предприятия със значително въздействие на пазара за терминиране на гласово повикване в отделни мобилни мрежи, приложение към Решение №236 от 17.03.2009 г. на КРС

Въпрос 3: *Какво е вашето становище относно включване в регулаторни отчети на услуги от обхвата на пазари, за които няма към момента приет окончателен пазарен анализ. Моля, представете вашите тези, коментари и мотивирани предложения, при отчитане на Приложение 2 – "Списък на услугите" към настоящия документ, за които задължените предприятия следва да предоставят регулаторни отчети.*

БТК счита за неподходящо да бъде изисквано от задължените предприятия представянето на регулаторни отчети по отношение на осъществяваните дейности на пазарите на едро и дребно, които към момента не са били обект на анализ. Прилагането на принципите, заложи в настоящата Методология ще осигури коректното разпределяне на финансовата информация на ниво отделни дейности, в резултат на което ще бъдат преодолените възможностите за крос-субсидиране и прилагане на антиконкурентно поведение.

Въпрос 4: *Считате ли за подходящо използване на ABC (Activity Based Costing) принцип за разпределение на разходите, приходите, активите и пасивите и подход на пълно разпределение на разходите (Fully Allocated/distributed Costs – FA/DC)? Моля, представете вашите тези, коментари и мотивирани предложения.*

БТК счита за подходящо използването на ABC (Activity Based Costing) принципа, както и подхода за пълното разпределение на разходи, приходи, активи и пасиви. Проследяване на причинно-следствената връзка между използваните ресурси от една страна и услугите, които са ги причинили от друга е единственото средство за постигане на справедлив начин за тяхното разпределение.

Относно методологията и принципите на процеса на разпределение споделяме мнението на КРС за разделянето/групирането на разходите в цитираните категории и класификацията им на директни и индиректни.

КРС следва да обърне внимание, че описаното в т.2.1. (стр. 19), „Директните разходи могат да се отнесат директно към услуга **или** към „разходни центрове“, наричани мрежови елементи, свързани дейности и други дейности“ е невярно и е в противоречие с направената класификация за директни и индиректни разходи по-горе на същата страница.

Подкрепяме тезата, че при разпределението се прилага многостъпков подход, Следва да се отбележи, че с последната четвърта стъпка се постига формиране на разходите по бизнес дейности, но не и по техните бизнес единици, поради факта, че услугите на едро съдържат компоненти както от бизнес единицата „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро“, така и от тази на дребно. Чрез групирането на услуги не може да се получи отчет на Бизнес единицата „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро“.

По отношение на възможните методи за разпределяне на оперативните разходи и разходите за капитал е направено уточнение (стр.21), че това са примерни методи и „не изключват ползването на други, в случаите когато са мотивирани и обосновани предложение и от задължено или от задължени предприятия, с цел постигане на достоверна финансова информация“.

При условие, че на този етап не е възможно изчерпателното изписване на всички методи за разпределяне, както и на възможните подстъпки (стр. 19), то КРС следва да предвиди процедура при мотивиране и обосновка на промяна в принципите, правилата и методите за разпределяне от страна на задължени предприятия, като всички задължени предприятия трябва да са част от тази процедура.

По отношение на Таблицата с Методи за разпределение на заетия капитал бихме искали да отбележим, че има неточности и неясни бази за разпределение, които КРС следва да прецизира.

Въпрос 5: Считате ли за подходящ, предложения от КРС подход за определяне на стойността на капитала? Ако не, какъв подход предлагате да бъде прилаган? Моля обосновайте се.

Принципно приемаме подхода зетия капитал да бъде изчислен като сума на нетните активи като подходящ. Бихме желали да направим обаче следните уточнения:
Посоченото от КРС равенство следва да се модифицира като:

Собствен капитал + Заеман капитал = Нетни активи

Това е така, поради факта, че всички ресурси, които не представляват финансиране на предприятието от акционери или заемодатели са част от неговите нетни активи.

При алокирането на нетните активи се разпределят както дълготрайни активи, така и други компоненти, в това число парични средства, материални запаси, краткосрочни и дългосрочни вземания и задължения. Доколкото движението на тези други компоненти не се обуславя пряко от потребностите за финансиране на индивидуалните дейности, считаме за подходящо при тяхното разпределение да се ползва добре установената и технически прецизна база, използвана при алокацията на дълготрайните активи.

Въпрос 6: Намирате ли за по-подходящо зетия капитал да бъде определян като средна стойност за даден период от време или намирате за по-подходящо зетия капитал да се определя към края на финансовата година?

Зетият капитал е резултат от балансови позиции, в следствие на което не би било коректно да се определи като средна стойност за периода. Както КРС е отбелязала, балансът на едно дружество показва наличните активи и задължения към конкретен момент, но в него е отразена и реализираната печалба/загуба от дейността през целия текущ период,

Въпрос 7: Какво е вашето мнение за примерното отнасяне на приходите към отделните бизнес единици и дейности? Считате ли, че прекомерното отнасяне на нетните разходи от предоставянето на универсалната услуга ще осигури прозрачност при определяне на тяхната стойност? Моля, представете вашето предложение за отнасяне на приходите към всяка от бизнес единиците.

Споделяме позицията на Комисията по повод отнасянето на приходите към отделните дейности.

По отношение на нетните разходи от предоставянето на универсалната услуга считаме, че прозрачност се постига чрез прилагане на правилата за определянето им. Включването им към приходите от Бизнес единицата „Предоставяне на фиксирани услуги на дребно“ ще доведе до резултат, който няма връзка с реалните приходи за текущия период. Отчитането на постъпленията, ако действа система за финансиране на нетните разходи от предоставяне на универсална услуга ще има аналогичен ефект, доколкото то представлява компенсация за направени разходи в минали отчетни периоди.

Въпрос 8: Какво е вашето становище относно методологията за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи?

На мнение сме, че прилагането на предложената методология за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи е подходящо.

Въпрос 9: Какво е вашето становище относно изискванията:

9.1. Разходите да бъдат определени въз основа на подхода 'пълно разпределение на разходите' (FAC/FDC)?

Становището на БТК е, че разходите за услугите на едро и дребно следва да се определят въз основа на подхода „пълно разпределение на разходите“.

9.2. Считате ли, че за целите на разделното счетоводство е по-подходящо предприятията да използват LRIC Top Down методологията вместо FDC/FAC?

Не считаме, че е по-подходящо да се използва LRIC методологията. Резултатът от нейното прилагане води до стойности, които не съдържат пълните разходи за дадена услуга. Приема се, че LRIC разходите са близки до маргиналните разходи за единица услуга. Това са разходите на последната единица услуга, които в общия случай са най-ниски, защото имат предимно променлив характер. Всяко предприятие има и постоянни разходи, които ако не бъдат отнесени към услугите и съответно включени в цената ще формират загуба.

9.3. Считате ли за подходящо разходите да бъдат оценявани по текущи цени? Следва ли това правило да се отнася до всички активи, или следва да е приложимо спрямо определени групи активи, например тези, които формират разходи при предоставяне на услугите от бизнес единиците "Мобилни/фиксиращи мрежови услуги на едро"?

Да, БТК счита, че разходите следва да бъдат оценявани по текущи цени, като този подход се прилага последователно за всички активи. В дейността на всяко предприятие се използват активи, които са придобити отдавна и са амортизирани в някаква степен, както физически, така и морално и технологично. Така се отчита изменението в пазарните цени, остарелите технологии се оценяват според техните модерни еквиваленти и това дава реална представа за разходите, които би реализирало предприятието за конкретния обем услуги през текущия период, ако технологично поднови съоръженията си.

9.4. Считате ли, че във формите на регулаторните отчети предприятията следва да представят стойности на активите, оценени по текуща (настояща) стойност (ССА), като отделно се покаже и разликата между историческата стойност (НСА) и текущата (настоящата) стойност (ССА)?

Считаме, че разликата между историческата стойност (НСА) и текущата (настоящата) стойност (ССА) може да се покаже като обща стойност, но не и във всяка от формите на отчета, разпределена по различните бизнес единици или услуги. В противен случай би се наложило разпределение на разходите и по метода на историческата стойност (НСА), а такова задължение не е наложено на БТК.

Въпрос 10: *Какво е вашето становище относно позицията на КРС за използване на подхода поддържане на "финансовия капитал" при подготовката на регулаторните счетоводни данни.*

Съгласни сме с позицията на КРС за използване на подхода за поддържане на „финансовия капитал“.

Въпрос 11: *Какво е вашето становище относно виждането на КРС за изискванията към формата и съдържанието на регулаторните отчети?*

На мнение сме, че е необходимо да бъде прецизирана формата на определени регулаторните отчети от Приложения от 4.4 и 4.5. Регулаторни отчети от цитираните приложения следва да съдържат информация за предоставянето на услуги, по отношение на които предприятията със задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство имат наложено задължение за равнопоставеност. В този смисъл е и посоченото в т. 2 на стр. 7 от Методологията.

Това е така, тъй като с въвеждането на разделно счетоводство се дава възможност за логическо проследяване на финансовите средства по реализиране на предварително определени услуги, предоставяни на пазари на едро и дребно. Това се постига чрез въвеждане и поддържане на аналитична счетоводна система с определено ниво на разделяне на финансовата информация по предварително определени дейности за регулаторни цели. Следователно с имплементиране на правилата, принципите и методите в Методологията се създават предпоставки за администриране на финансовата информация по начин, който да позволи

доказването на изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос субсидиране.

В този смисъл формата на определени регулаторни отчети от цитираните по-горе приложения следва да се прецизира така, че съдържанието им да се ограничи единствено до подаването на информация за предоставянето на услуги на съответен пазар на едро или дребно, по отношение на които на задължените предприятия са наложени съответните задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос субсидиране, както следва:

- Приложение 4.4.2. "Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност"

Обхвата на информацията в този отчет следва да се ограничи единствено до услугата съвместно разполагане, предоставяна за целите на регулирани услуги на едро. Към настоящия момент предоставянето на съвместно разполагане за целите на регулирани услуги на едро следва да се осъществява при изпълнение на задълженията за прозрачност и равнопоставеност.

- Приложение 4.4.9. "Сравнение на средна цена за предоставяне на транзит и пренос на данни чрез фиксирана мрежа за 20xx"

Във връзка с изложените до тук аргументи, считаме че от обхвата на този регулаторен отчет следва да отпадне информацията за услугата "транзит", доколкото след извършване на пазарен анализ не е било определено предприятие със значително въздействие върху съответния пазар и съответно не са налагани специфични задължения. В този смисъл не е обосновано извършването на тест за равнопоставеност.

- Приложение 4.4.11. – "Средна цена за услуги за взаимно свързване за 20xx"

Следва да бъде направено уточнение спрямо кои от задължените предприятия и във връзка с осъществяването на коя дейност е налице задължение за предоставяне на този регулаторен отчет. В случая, следвайки логиката на регулаторните отчети (Приложения от 4.4.1 до 4.4.10), индиректно бихме могли да допуснем, че това приложение се отнася до предоставянето на услуги за взаимно свързване от страна на мобилни мрежи. На мнение сме, че наименованията на Приложения 4.4.1 и 4.4.11. следва да се идентифицират, като се направи разграничение единствено на база осъществяваната дейност. Последното е в сила и по отношение на останалите приложения.

- Приложение 4.5.1. – "Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx"

Следва да се отбележи, че към настоящия момент не са налагани задължения на фиксирани услуги на пазара на дребно за следните трафични услуги: комутируем достъп до (dial up), комутируем/ISDN достъп до интернет и xDSL (широколентов) интернет достъп. Считаме че на този етап няма основание тези услуги да бъдат включвани в регулаторния отчет и следва да отпаднат.

Забележката е в сила и по отношение на представената в отчета категория "повиквания от географ. № към негеограф, определен от кодове за достъп до нац. негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1". Към настоящия момент спрямо тази категория повиквания не са налагани задължения на пазар на дребно.

По същата причина навсякъде в Приложение 4.5.1., където е предвидено предоставяне на данни за линии под наем, предоставяни на крайни потребители, да бъде изрично указано, че тази информация се ограничава единствено до данни за линиите под наем от минималния пакет.

Последните две забележки по Приложение 4.5.1. са в сила и по отношение на Приложение 4.6.2.

- Приложение 4.5.2. – "Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx"

Ако приемем, че това приложение е разработено за целите на тестване на задълженията на дребно, доколкото неговата структура е идентична с тази на Приложение №4.5.1., следва да се отбележи, че към настоящия момент на нито

едно действащо предприятие не са били наложени такива задължения. По тази причина считаме, че няма основание за изготвянето този регулаторен отчет. Основание за предоставянето на такъв би възникнало в случай, че след анализ бъдат наложени задължения на този пазар на дребно.

Допълнителни коментари по формата и съдържанието на регулаторните отчети са представени в Приложение към настоящото становище.

В заключение може да обобщим, че представените в предложената за обществено обсъждане Методология регулаторни отчети би следвало да отразяват ситуацията към настоящия момент, във връзка с наложени задължения в рамките на първия кръг анализи. Видно от проведените обществени обсъждания на втори кръг пазарни анализи предстоят промени (например промяна в сегментацията на мрежата на БТК и дерегулация на линиите под наем), които безспорно ще рефлектират върху формата на регулаторните отчети. Следователно след влизане в сила на промените е необходимо да бъдат инициирани изменения в Методологията с оглед модифициране и актуализиране формата на регулаторните отчетите.

Приложение: *Съгласно текста.*

С уважение,

Жанет Захариева,
Пълномощник на изпълнителния директор

Допълнителни въпроси и коментари по Формите на регулаторните отчети от Приложение № 4 на представения за обществено обсъждане документ: "Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство"

По **Приложение № 4.1.** Консолидиран отчет на приходите и разходите по пазари

От консолидирания отчет за дохода следва да отпаднат колоните D и H, които се очаква да представят разликата между стойностите по НСА и ССА. На практика това означава да се направи разпределение и по двата метода, а БТК няма задължение да прави такова по исторически цени.

По **Приложение № 4.1.1. т.5**

Амортизациите следва да са само на база ССА, което предполага отпадане на редовете от т.5 Амортизации на база историческа стойност (вкл. 5.1 земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване и 5.2 мрежови съоръжения и оборудване), т. 8 Положителна/отрицателна репутация (holding gain/loss or Goodwill) (разликата ССА - НСА) и т. 9 допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА). В противен случай следва да се извърши разпределение на разходите както по исторически, така и по текущи цени. Системата, одобрена от КРС е на база текущи цени и БТК няма задължение да прави разпределение по исторически цени.

Това се отнася и за останалите приложения, съдържащи изискването да се разпределят историческите амортизации и да се покаже разликата между ССА и НСА. Това са приложения от 4.2.1 до 4.2.4 и приложения от 4.3.1 до 4.3.6 (колони F и J).

По **Приложение № 4.1.2.**

Наименованието на отчета следва да се промени на:

Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по пазари на фиксирана и мобилна дейност и по бизнес единици.

По **Приложение № 4.2.1.**

Комисията не е пояснила какво следва да се включи като информация в т.4 „Информационни технологии“ (разходи за билинг системи; ИТ дейности, свързани с мрежата и т.н.).

Същото се отнася и за други приложения, където се изисква попълване на разходи за „Информационни технологии“, включително в Приложение 4.2.6, т. 2.28. В Приложение 4.2.6. освен информацията по т.2.28 „Информационни технологии“, подробно са изброени и следните категории:

- т. 2.25 Система за администриране на абонатите Provisioning system
- т. 2.26 Система за таксуване Billing system
- т. 2.27 Платформа за преобразуване на таксуващата информация Mediation device
- т. 2.29 Други платформи Other Platforms
- т. 2.30:
  - Програмни продукти
  - Interface конвертори
  - Компютри
  - Периферия
  - Рутери
  - Модеми
  - Концентратори (HUBs)

нетрафични мобилни мрежови услуги).

По **Приложение 4.3.5.** - Отчет на дохода на фиксирани услуги на дребно – разбивката е много подробна по услуги и включва и нерегулирани услуги. В т. 3 на становището ни изказахме доводи срещу представяне на отчети за нерегулирани услуги.

По **Приложение 4.7.2.** - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс

Не е възможно да се постигне съответствие на ГФО и РСО Баланс по предложената форма. Няма как да се разпредели акционерния капитал, а също така и заемния по пазари. Възможно е отчета да представя заетия капитал по ССА по пазари, следвайки разпределението на активите.